

COVID-19 Korkusu ve Yaşam Doyum: Özel Yetenek Giriş Sınavlarına Katılan Öğrenciler Örnekleme

Cemil AKSOY¹ Davut ATILGAN²

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Kahramanmaraş
Sütçü İmam
Üniversitesi Spor
Bilimleri Fakültesi
Kahramanmaraş
/Türkiye
Orcid ID:0000-0001-
5469-7454

² Kahramanmaraş
Sütçü İmam
Üniversitesi Spor
Bilimleri Fakültesi
Kahramanmaraş
/Türkiye

Öz

Bu çalışmada COVID-19 sürecinde özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrencilerin COVID-19 korkusu ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki ile bazı demografik değişkenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerde farklılık olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiş olup nicel bir çalışmadır. Bu çalışmada veriler 2020 yılında özel yetenek sınavları uygulanırken toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini 299 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Jamovi 1.6.12 istatistik yazılım programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların COVID-19 korkusu ve yaşam doyum düzeyi aritmetik ortalama puanlarının orta düzey puan aralığında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların COVID-19 korkusu ölçeğine ilişkin puanlarında cinsiyet, yaş, öğrenim durumu ve COVID-19 tedirginliği değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık olduğu; yaşam doyum ölçeğine göre ise yaş, cinsiyet, öğrenim durumu ve COVID-19 tedirginliği değişkenleri bakımından anlamlı farklılıklar olmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Katılımcıların COVID-19 korkusu ile yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu araştırmanın güncel bir konudan seçilmiş olması önemli görülmektedir. Bu araştırma sonuçlarının konuya farklı bir perspektiften bakmada ve yeni çalışmaların yapılmasına olanak sunmada alandaki araştırmacılara önemli katkılar sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: Covid-19, öğrenci, sınav, yaşam doyum.

Sorumlu Yazar:
Davut ATILGAN
Orcid ID:0000-0002-
8475-4488

COVID-19 Fear and Satisfaction with Life: The Sample of Students Taking Special Ability Entrance Exams

Abstract

In this study, it was aimed to determine the relationship between the fear of COVID-19 and satisfaction with life levels of the students who took the special talent entrance exams during the COVID-19 process and to determine their views on some demographic variables and to determine whether there was a difference in these views. The research was carried out in relational scanning model and it is a quantitative study. In this research, data were collected while applying special aptitude tests in 2020. The sample of the study consists of 299 participants. The data of the study was analyzed using Jamovi 1.6.12 statistical software program. The arithmetic mean scores of the participants for fear of COVID-19 and their life satisfaction were found to be in the middle score range. There is a significant difference in the scores of the participants on the COVID-19 fear scale in terms of gender, age, education level and COVID-19 anxiety; according to the satisfaction with life scale, it was found that there were no significant differences in terms of age, gender, education level and COVID-19 anxiety variables. No significant relationship was found between the participants' fear of COVID-19 and their life satisfaction levels. It is important that this research is chosen from a current topic. It is anticipated that the results of this research will make significant contributions to the researchers in the field in terms of looking at the subject from a different perspective and enabling new studies to be conducted.

Keywords: Covid-19, student, exam, satisfaction with life.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:

26.02.2021

Kabul Tarihi:

12.04.2021

Online Yayın Tarihi:

28.04.2021

Doi:

10.38021/asbid.887323

Giriş

Bilimin ve teknolojinin neredeyse zirve yaptığı günümüz dünyasında COVID-19 Pandemisi ortaya çıkmış ve bu pandemi ile mücadelede bütün dünya devletleri aciz duruma düşmüştür. Tıp bilimi alanında yapılan çalışmalar kısmen etkili olsa da kesin çözüme yönelik araştırmalar halen devam etmektedir. Bu virüsün tüm insanlığı etkilemesiyle rutin işlemler bozulmuş, hükümetler birçok uygulamalarını değiştirmek zorunda kalmıştır. İnsanlar yaşam koşullarını isteyerek ya da istemeyerek değiştirmek zorunda kalmıştır. Çocuk ve genç yaştakiler üzerinde virüsün öldürücü etkisi zayıf olarak görülse de çocukların ve gençlerin eğitim/öğretim süreci sekteye uğramıştır. Uzaktan eğitimde istenilen verimin elde edilmesi konusu tartışılmaktadır. Kısacası her yaşta insan farklı boyutlarda bu hastalığın etkisinden payına düşeni almaktadır.

Çin'in Vuhan eyaletinde 2019 yılı sonlarına doğru birkaç pnömoni vakasının nedeni olarak tanımlanan ve daha önce tanımlanmamış yeni bir Koronavirüs türü, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından "pandemi" olarak ilan edilmiştir. "Coronavirus hastalığı 2019" (COVID-19) olarak bilinen hastalık, hızlı yayılma özelliği nedeniyle dünya çapında milyonlarca vaka ve ölümden sorumlu tutulmaktadır. COVID-19, Şiddetli Akut Solunum Sendromu [Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS)] ile aynı hücre reseptörleri yoluyla vücuda girmektedir ve Orta Doğu Solunum Sendromu [Middle East Respiratory Syndrome (MERS)] ile uzaktan ilişkilidir. Hastalığın tipik özellikleri arasında ateş, halsizlik, öksürük ve miyalji sayılabilir. (Lu ve diğerleri, 2020). Mevcut COVID-19 pandemisi olağanüstü bir halk sağlığı sorunu oluşturmaktadır. Dünya genelinde hükümetler, sivil toplum organizasyonları ve bireyler tarafından çeşitli halk sağlığı tedbirleri alınmasına rağmen, yayılım açısından "eğriyi düzleştirmek" ve salgının etkisini azaltmak adına yapılması gereken birçok şey olduğu savunulmaktadır (Mann, Clift, Boykoff, ve Bekker, 2020; Koçak ve Özer, 2020). Bununla birlikte bireyler üzerinde Koronavirüse yakalanma korkusu ve bu korkunun yaşam doyum düzeylerini etkileyebileceği düşünülebilir.

İnsanların yaşam standartlarından mutlu olabilmelerinin yanında hayatlarının bir anlam kazanabilmesi için haiz olmaları gereken başlıca faktörlerin başında yaşam doyumu, hayattan tatmin olma gelmektedir. Yaşam doyumu, çok eski zamandan bu yana insanlığın ilgi odağı olmuş konulardan biridir. "Yaşam doyum öznel iyi oluşun bilişsel bir bileşeni ve kişinin yaşamıyla ilgili bilişsel yargıları içermektedir (Diener, 1984)". Pozitif psikoloji literatüründe genel olarak öznel iyi olma (subjective well-being) deyimini, mutluluk olarak ifade edilmektedir (Diener, 2000). Öznel iyi oluş; pozitif duygular, negatif duygular ve yaşam doyumu olmak üzere üç ayrı bileşenden oluşmaktadır. Pozitif duygular ve negatif duygular, öznel iyi oluşun duyuşsal/duygusal boyutunu oluşturmaktadır. Yaşam doyumu ise öznel iyi oluş yapısının bilişsel/yargısal boyutu oluşturmaktadır (Diener, Emmons, Larsen ve Griffin, 1985; Dağlı ve Baysal 2016).

Yaşam standartlarının bireyleri çeşitli boyutlarda psikolojik, ekonomik, sosyal, eğitim imkanları ya da eğitim imkansızlıkları ve benzeri boyutlarda olumlu veya olumsuz anlamda etkilediği aynı zamanda bireylerin yaşam doyumunun bu faktörlerden etkilendiği ifade edilebilir. İnsanlar ister istemez az ya da çok farklı boyutlarda Koronavirüs korkusu yaşarlar. Bu anlamda bakıldığında COVID-19 pandemi süreci de bireylerin yaşam doyumunu yani hayatını önemli derecede etkileyebilir. Bu araştırma kapsamında, COVID-19 pandemi sürecinde özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrencilerin Koronavirüs korkusu ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki ile bazı demografik değişkenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerde farklılık olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma ilişki tarama modelinde gerçekleştirilmiş ve nicel bir çalışmadır. İlişkisel tarama modelleri birden fazla değişken arasında ilişkinin olup olmadığını, ilişki bulunuyorsa ilişkinin düzeyini ve derecesini tespit etmeyi hedefleyen araştırma modelidir (Karasar, 2014). Bu çalışmada COVID-19 sürecinde özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrencilerin Koronavirüs korkusu ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki ile bazı demografik değişkenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerde farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca katılımcıların Koronavirüs korkusunun yaşam doyum düzeylerini etkileme durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 09/09/2020 tarihli ve 19 karar no ile araştırma onayı alınmıştır. Bu çalışmaya katılan tüm öğrencilerden "Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu" ile onay alınmıştır.

Evren Örneklem

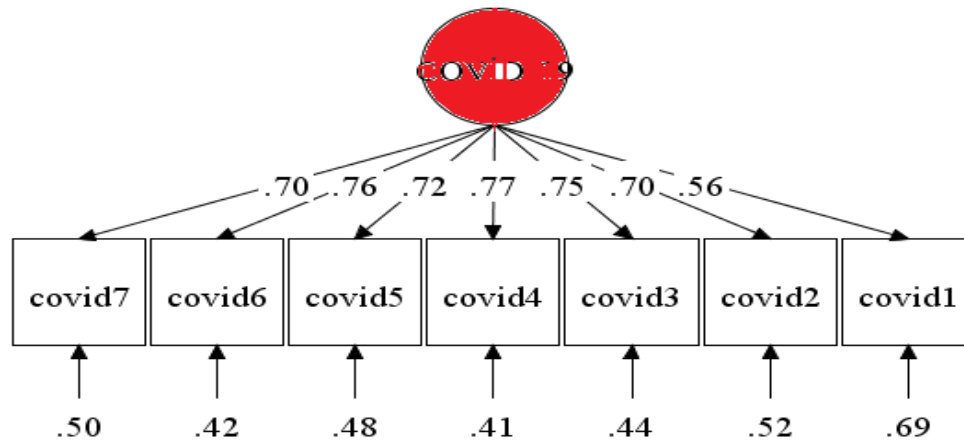
Karasar'a (2015) göre tarama modeli, birçok elemandan oluşan bir evrende, evren ile ilgili genel bir yargıya varmada, evrenin bütünü kullanılarak veya evrenden bir grupla, örnek veya örneklem üzerinde yapılan düzenlemeleri ihtiva eder. Araştırmanın evrenini, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda beden eğitimi öğretmenliği ve antrenörlük eğitimi (1.öğretim ile 2.öğretim) bölümlerine yerleşmek amacıyla özel yetenek sınavlarına giren katılımcılar oluşturmaktadır. Araştırma evrenindeki bütün öğrenciler araştırma örneğine dahil edildiğinden başkaca örneklem seçimi yapılmamıştır. Ölçek formları katılımcılara dağıtılmış ve yeterli süre verilerek doldurmaları istenmiştir. Toplanan formlardan veri için kullanılabilir 299 geri dönüş sağlanmıştır. Araştırma örneğindeki katılımcıların % 35.8'i (n=107) kadınlar, % 64.2'si (n=192) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcılar % 17.1'i (n=51) 18-20 yaş grubu, % 44.8'i (n=134) 21-23 yaş grubu, % 24.1'i (n=72) 24-26 yaş grubu ve % 14'ü (n=42) 27 yaş ve üstü grubundan oluşmaktadır. Katılımcıların % 43.5'i (n=130) lise, % 28.1'si (n=84)

önlisans ve % 28.4'ü (n=85) lisans öğrenimi mezunudur. Özel yetenek giriş sınavları için adayların tercih önceliği sırası % 23.1'i (n=69) öğretmenlik, % 32.1'i (n=96) antrenörlük 1. öğretim ve % 44.8'i (n=134) antrenörlük 2. öğretim şeklindedir. Özel yetenek sınavlarına katılırken Covid-19'dan dolayı tedirgin olma durumu % 16.7'i (n=50) çok tedirgin oldum, % 36.8'i (n=110) biraz tedirgin oldum ve % 46.5'i (n=139) hiç tedirgin olmadım şeklindedir.

Veri Toplama Araçları

COVID-19 korkusu ölçeği (kısa form)

Ölçek, Ahorsu ve diğerleri (2020) tarafından geliştirilmiş, Bakioğlu ve diğerleri (2020) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Yedi maddelik tek boyutlu bir ölçektir. 5'li likert tipinde (1: Kesinlikle katılmıyorum ve 5: Kesinlikle katılıyorum) derecelendirme sistemine sahiptir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .88 olduğu belirlenmiştir. Ölçek analizi ilgili benzer sonuçları Satici ve diğerleri (2020) de bulmuş ve ölçek versiyonu diğer araştırmacılar tarafından Bangladeş (Sakib ve diğerleri, 2020), İtalya (Soraci ve diğerleri, 2020), ve Doğu Avrupa (Reznik ve diğerleri, 2020) onaylanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı .87 olarak bulunmuştur.

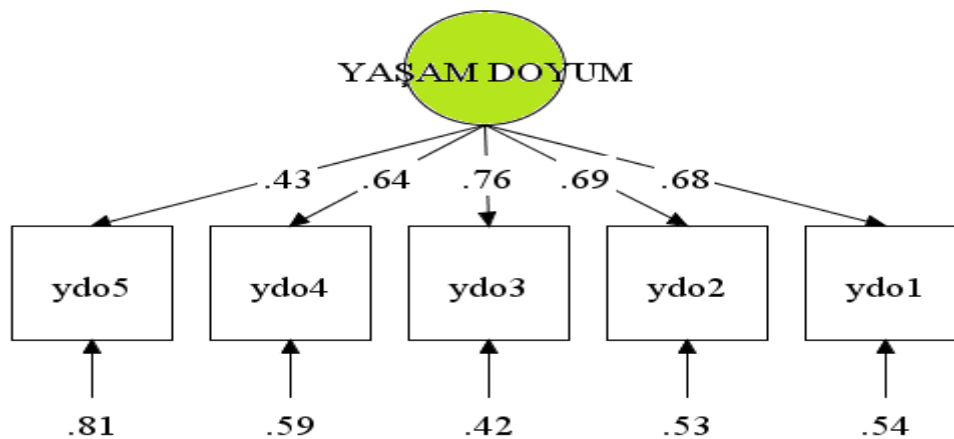

Şekil 1. COVID-19 Korkusu Ölçeği Diyagram Modeli

Ölçeğin tek faktörlü yapısını doğrulamak amacıyla bu çalışma kapsamında Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Yapılan analiz neticesinde ölçeğin tek faktörlü yapısının doğrulandığı ve modele ait uyum indekslerinin iyi uyum ($\chi^2/sd=1.96$, CFI=.99, TLI=.98, SRMR=.024) ve kabul edilebilir (RMSEA=.057) düzeylerde olduğu görülmüştür. (Şekil 1).

Yaşam doyumu ölçeği: Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen “Yaşam Doyumu Ölçeği”nin Türkçeye uyarlanması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin özgün formu bir faktör, beş madde ve likert tipinde 7’li derecelendirmeden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması daha önce de Köker (1991) tarafından yapılmış ve 7’li derecelendirme olarak Türkiye’de değişik araştırmacılarca kullanılmıştır. Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması aşamasında, özgün şeklinde yedi basamaklı olan cevap

seçeneklerinin Türk kültür yapısına uygun olmadığı görüldüğünden basamak sayısı beşe indirilmiştir. Bu aşamadan sonra ilgili ölçek tekrar İngilizceden Türkçeye uyarlanmıştır. Yapılan çalışmada bu sistemdeki ölçek ifadelerinin puanlanması; “Hiç katılmıyorum (1), Çok az katılıyorum (2), Orta düzeyde katılıyorum (3), Büyük oranda katılıyorum (4) ve Tamamen katılıyorum (5)”, şeklindedir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .88 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı .79 olarak bulunmuştur.

Şekil 2. Yaşam Doyum Ölçeği Diyagram Modeli

Ölçeğin tek faktörlü yapısını doğrulamak amacıyla bu çalışma kapsamında Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Yapılan analiz neticesinde ölçeğin tek faktörlü yapısının doğrulandığı ve modele ait uyum indekslerinin iyi uyum ($\chi^2/sd=1.34$, RMSEA= .034, SRMR= .012, CFI= .99, TLI=.99) düzeylerinde olduğu görülmüştür. (Şekil 2).

Veri Analizi

Araştırmanın verileri Jamovi 1.6.12 istatistiki yazılım programı kullanılarak analiz edilmiştir. Testlerin belirlenmesine yönelik olarak elde edilen puanlarının normal dağılımda olup olmadığı çarpıklık katsayısı yöntemiyle (Büyüköztürk, 2018) incelenmiştir. Yapılan analizde elde edilen çarpıklık (skewness) değerleri ‘COVID-19 Korkusu Ölçeği’ için “.071” olarak ‘Yaşam Doyum Ölçeği’ için ise “-.005” olarak hesaplanmıştır. Değerler +1 ile -1 aralığında olduğundan dağılım normal kabul edilmiştir. Katılımcı görüşlerinin demografik değişkenler bakımından farklılaşma durumunu belirlemek için t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testleri kullanılmıştır. Anlamlı fark olan gruplarda farkın kaynağını belirlemek için ise Post-Hoc testleri kullanılmıştır. Ayrıca ‘COVID-19 Korkusu Ölçeği’ ile ‘Yaşam Doyum Ölçeği’ arasında anlamlı ilişki olup olmadığı incelenmiştir.

Bulgular

Özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrencilerin COVID-19 korkusu ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki ile bazı demografik değişkenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların COVID-19 korkusu ölçeği ile yaşam doyum ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri.

Ölçekler	N	Min-Max	\bar{X}	SS
COVID-19 Korkusu Ölçeği	299	1-5	2.81	.93
Yaşam Doyum Ölçeği	299	1-5	2.93	.88

Tablo 1'e göre katılımcıların COVID-19 korkusu ölçeği ile yaşam doyum ölçeğine ilişkin puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 2

Katılımcıların cinsiyet değişkeni puanlarına göre bağımsız grup *t*-testi sonuçları.

Ölçekler	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	sd	<i>t</i>	<i>p</i>
COVID-19 Korkusu Ölçeği	Kadın	107	2.63	1.01	297	-2.42	.016*
	Erkek	192	2.91	.88			
Yaşam Doyum Ölçeği	Kadın	107	2.99	.95	297	.963	.337
	Erkek	192	2.89	.84			

*($p < 0,05$)

Tablo 2.'ye göre t-Testi sonucunda cinsiyet değişkeni açısından yaşam doyum ölçeği puanlarında $t(297) = -2.42$; $p < 0.05$., istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, COVID-19 korkusu ölçeği puanlarında $t(297) = .963$; $p < 0.05$ anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadınların ($\bar{X}_{kadın} = 2.63$, $SS_{kadın} = 1.01$) erkeklere ($\bar{X}_{erkek} = 2.91$, $SS_{erkek} = .88$) göre COVID-19 korkularının anlamlı bir biçimde düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3

Katılımcıların yaş, öğrenim durumu ve COVID-19 tedirginliği değişkenlerine göre COVID-19 korkusu ölçeği puanlarının tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.

Değişkenler	Kategori	N	\bar{X}	SS	F	p	Fark olan gruplar (Post-Hoc Testi)
Yaş	18-20 yaş (a)	51	2.50	.90	4.00	.009*	d - a
	21-23 yaş (b)	134	2.88	.93			
	24-26 yaş (c)	72	2.71	.94			
	27 yaş ve üstü (d)	42	3.10	.87			
Öğrenim Durumu	Lise (a)	130	2.61	.94	5.45	.005*	b, c - a
	Önlisans (b)	84	2.94	.83			
	Lisans (c)	85	2.99	.97			
COVID-19 Tedirginliği	Çok tedirgin oldum (a)	50	3.34	.91	12.91	.001*	a - b, c
	Biraz tedirgin oldum (b)	110	2.56	.79			
	Hiç tedirgin olmadım (c)	139	2.81	.97			

*($p < 0.05$)

Tablo 3'e göre yapılan analiz sonucunda yaş değişkeni $F(3, 295)=4.00$; $p < 0.05$., öğrenim durumu değişkeni $F(3, 295)=5.45$; $p < 0.05$. ve değişkenlerinde istatistiksel olarak $F(3, 295)=12.91$; $p < 0.05$. anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasından kaynaklandığını belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır.

Yaş değişkeni bakımından 18-20 yaş grubu ($\bar{X}_{18-20}=2.50$, $SS_{18-20}=.90$) katılımcıların COVID-19 korkusu düzeyleri ile 27 yaş ve üstü ($\bar{X}_{27+}=3.10$, $SS_{27+}=.87$) grubu arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. 27 yaş ve üstü grubu katılımcıların COVID-19 korkusu düzeylerinin 18-20 yaş grubundan anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrenim durumu değişkeni bakımından öğrenim durumu lise ($\bar{X}_{\text{lise}}=2.61$, $SS_{\text{lise}}=.94$) olan katılımcıların COVID-19 korkusu düzeyleri ile önlisans ($\bar{X}_{\text{önlisans}}=2.94$, $SS_{\text{önlisans}}=.83$) ve lisans ($\bar{X}_{\text{lisans}}=2.99$, $SS_{\text{lisans}}=.97$) arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenim durumu önlisans ve lisans olan öğrencilerin COVID-19 korkusu düzeylerinin öğrenim durumu lise olan öğrencilerden anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmektedir.

COVID-19 tedirginliği değişkeni bakımından çok tedirgin olan ($\bar{X}_{\text{çokted}}=3.34$, $SS_{\text{çokted}}=.91$) katılımcıların COVID-19 korkusu düzeyleri ile biraz tedirgin olan ($\bar{X}_{\text{birazted}}=2.56$, $SS_{\text{birazted}}=.79$) ve hiç tedirgin olmayanlar ($\bar{X}_{\text{hiç}}=2.81$, $SS_{\text{hiç}}=.97$) arasında istatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. COVID-19 korkusundan çok tedirgin olan öğrencilerin biraz tedirgin olan ve hiç tedirgin olmayan öğrencilere göre COVID-19 korkusu düzeylerinin anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Katılımcıların yaş, öğrenim durumu ve COVID-19 tedirginliği değişkenlerine göre yaşam doyum ölçeği puanlarının tek yönlü varyans Analizi (ANOVA) sonuçları.

Değişkenler	Kategori	N	\bar{X}	SS	F	p
Yaş	18-20 yaş (a)	51	3.05	.77	2.47	.099
	21-23 yaş (b)	134	2.91	.96		
	24-26 yaş (c)	72	2.75	.83		
	27 yaş ve üstü (d)	42	3.12	.79		
Öğrenim Durumu	Lise (a)	130	3.01	.96	1.42	.244
	Önlisans (b)	84	2.81	.74		
	Lisans (c)	85	2.92	.88		
COVID-19 Tedirginliği	Çok tedirgin oldum (a)	50	3.16	.92	2.43	.092
	Biraz tedirgin oldum (b)	110	2.83	.80		
	Hiç tedirgin olmadım (c)	139	2.91	.92		

*($p < 0.05$)

Tablo 4 incelendiğinde yapılan analiz sonucunda katılımcıların yaşam doyum ölçeği puanlarında yaş ($F=2.47$; $p=.099$), öğrenim durumu ($F=1.42$; $p=.244$) ve COVID-19 tedirginliği ($F=2.43$; $p=.092$) değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5

COVID-19 korkusu ölçeği ile yaşam doyum ölçeği arasındaki korelasyon sonucu.

Değişken-ler	Yaşam Doyum
COVID-19Korkusu	.076
N= 299	
* $p < .05$	

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların COVID-19 korkusu ölçeği puanları ile yaşam doyum ($r=.076$) arasında anlamlı ilişki ($\text{sig}.192$, $p < .05$) bulunmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

COVID-19 sürecinde özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrencilerin Koronavirüs korkusu ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki ile bazı demografik değişkenlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanan bu araştırmada; katılımcıların COVID-19 korkusu ölçeği ile yaşam doyum ölçeğine ilişkin aritmetik puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu alanda yapılan başka bir araştırmada da Çorum ilinde ikamet eden vatandaşların virüs hastalığının devam ettiği zaman sürecinde COVID-19 korku düzeyleri incelenmiştir. Araştırma

bulguları insanların COVID-19 korkusu seviyelerinin bazı demografik değişkenler bakımından etkilendiğini göstermiştir. Araştırmaya katılanların yaklaşık olarak orta düzeyde Koronavirüs korkusu yaşadıkları belirlenmiştir (Gencer, 2020). Bireylerin kontrol algısı ve sağlık kaygısı hakkında COVID-19 pandemisi ile ilişkili yapılan bir başka çalışmada ise katılımcıların sağlık kaygısı seviyeleri orta şiddetli olarak tespit edilmiştir (Ekiz ve diğerleri, 2020: 139).

Covid-19 korkusu ölçeği puanlarında demografik olarak anlamlı ilişkiler tespit edilirken, yaşam doyum ölçeği puanlarında yaş, öğrenim durumu ve COVID-19 tedirginliği değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Normal koşullarda sporcu bireylerde yaşam doyum düzeyinin iyi seviyelerde olması beklenir. COVID-19 sürecinde yaşam doyumda anlamlı farklılık olmaması bu sebepten kaynaklanabilir. Demografik olarak tespit edilen anlamlı ilişkiler aşağıda verilmiştir.

Cinsiyet değişkeni açısından yaşam doyum ölçeği puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, COVID-19 korkusu ölçeği puanlarında kadınların erkeklere göre COVID-19 korkularının anlamlı bir biçimde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Farklı bir çalışmada katılımcıların COVID-19 dönemindeki korku skorları arasında cinsiyet ($p=,000$) değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunun yanı sıra COVID-19 dönemindeki davranış skorları arasında cinsiyet ($p=.615$) değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre erkeklerin ($\bar{x}=2.95$) kadınlara ($\bar{x}=2.68$) oranla COVID-19 dönemindeki korku skorlarını daha yüksek olduğu görülmüştür (Paksoy, 2020). Bu sonuç da yapılan bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Ayrıca sosyal medyada ve haber kanallarında kadınların erkeklere göre COVID-19 virüsüne karşı daha dayanıklı oldukları bilgisinin yayılması cinsiyete göre algı farklılığı oluşmasında önemli etkenlerden biri olarak değerlendirilebilir.

Yaş değişkeni bakımından 27 yaş ve üstü katılımcıların COVID-19 korkusu düzeylerinin 18-20 yaş grubundan anlamlı bir biçimde yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Gencer'in (2020) çalışmasında ise çalışmamızdan farklı olarak yaş ortalaması en genç olan grubun Koronavirüs korkusunu en fazla yaşayan grup olduğu ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle, Koronavirüs korkusunu en fazla yaşayanların 15-20 yaş aralığında olan gençlerin olduğu saptanmıştır. Katılımcıların yaşı arttıkça, koronavirüs korku düzeyinin azaldığı görülmüştür. Normal koşullarda ileriki yaşlarda bireylerin çeşitli hastalıklara maruz kalma ihtimalleri artmaktadır ve Koronavirüs salgını bakımından 65 yaş üstü bireyler ile eşlik eden kronik hastalığı bulunan kişiler en çok risk altında olanlardır (Li ve diğerleri, 2020: 1204; Sağlık Bakanlığı, COVID-19, 2020: 12). Bu durumda yaşın artmasıyla beraber hastalıklardan korkma düzeylerinin de artması beklenir (Gencer, 2020). Bu ifadeler yapılan bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Araştırmada yer alan bulgulardan öğrenim durumu değişkeni bakımından öğrenim durumu önlisans ve lisans olan öğrencilerin COVID-19 korkusu düzeylerinin öğrenim durumu lise olan

öğrencilerden anlamlı bir biçimde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Bu sonucun bireylerin eğitim düzeyi arttıkça hastalıklar hakkında bilgilerinin, bilinç seviyelerinin artması sonucu COVID-19 korku düzeylerini de arttırdığı çıkarımına ulaşılabilir. Genel olarak farklı alanlarda da olsa birçok araştırmada öğrenim düzeyi artmasıyla anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmaktadır.

COVID-19 tedirginliği değişkeni bakımından COVID-19 korkusundan çok tedirgin olan öğrencilerin biraz tedirgin olan ve hiç tedirgin olmayan öğrencilere göre COVID-19 korkusu düzeylerinin anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğu sonucu beklenen bir sonuç olarak görülmektedir. Bu durumun tedirginlik düzeyi yüksek olan öğrencilerin hastalığa yakalanacağını sürekli düşünerek kendilerini tedirginliğe sevk ettiği ve dolayısıyla diğer öğrencilerden belirli bir farkla COVID-19 korkusunu fazla yaşadığı ifade edilebilir.

Sonuç olarak bu araştırma bulgularında COVID-19 korkusu ölçeği puanlarında demografik olarak anlamlı ilişkiler tespit edilirken, yaşam doyum ölçeği puanlarında demografik olarak anlamlı ilişkiler bulunmamıştır. Ayrıca COVID-19 korkusu ölçeği (kısa formu) puanları ile yaşam doyum arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Bu araştırmada kullanılan COVID-19 korkusu (kısa formu) ölçeği ile kaygı, stres, iş doyumunu, mutluluk, beslenme alışkanlığı ve sağlık kavramını içeren farklı değişkenlerle ve başka ölçekler arasındaki ilişki olup olmadığı yeni araştırmalarla ortaya çıkarılabilir. COVID-19 hastalığının insanların sağlığı üzerindeki fiziksel, psikolojik, ekonomik, sosyal ve benzeri etkilerini tespit etmek için önerilen araştırmaların yapılması önemle tavsiye edilmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı ve Teşekkür

Bu çalışma kapsamında yazarlar arasında herhangi bir çıkarı dayalı çatışma yoktur. Bu çalışmada 299 katılımcı öğrenciye işbirliği ve bu araştırmaya yanıt verme istekleri için teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Ahorsu, D. K., Lin, C-Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., ve Pakpour, A. H. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: Development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*, doi: 10.1007/s11469-020-00270-8.
- Bakioğlu, F., Korkmaz, O., ve Ercan, H. (2020). Fear of COVID-19 and positivity: Mediating role of intolerance of uncertainty, depression, anxiety, and stress. *International Journal of Mental Health and Addiction*, doi: 10.1007/s11469-020-00331-y.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. 24. Basım. Ankara: Pegem Akademi, s. 40.
- Dağlı, A., ve Baysal, N. (2016). Yaşam doyumunu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1263. doi:10.17755/esosder.75955.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.

- Diener, E., Emmons, R.A., Larsen, R.J., ve Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for anational index. *American Psychologist*, 55(1), 34-43.
- Ekiz, T., İlman, E., ve Dönmez, E. (2020). Bireylerin sağlık anksiyetesi düzeyleri ile COVID-19 salgını kontrol algısının karşılaştırılması. *Usaysad Dergisi*, 6(1), 139-154.
- Gencer, N. (2020). Pandemi sürecinde bireylerin Koronavirüs (COVID-19) korkusu: Çorum örneği. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 4, 1153-1173.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 26. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık, s. 79-80.
- Koçak, U.Z., ve Özer/Kaya, D. (2020). COVID-19 pandemisi, spor, sporcu üçgeni: etkilenimler ve öneriler. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 129-133.
- Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumunu Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Li, Q., Guan, X., Wu, P., Wang, X., Zhou, L., Tong, Y., ve Feng, Z. (2020). Early transmission dynamics in wuhan, china, of novel coronavirus-infected pneumonia. *New England Journal of Medicine*, 382(13), 1199-1207.
- Lu, R., Zhao, X., Li, J., Niu, P., Yang, B., Wu, H., Honglong, W., ve diğerleri. (2020). Genomic characterisation and epidemiology of 2019 novel coronavirus: implications for virus origins and receptor binding. *The Lancet*, 395(10224), 565-574. doi:[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30251-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30251-8).
- Mann, R.H., Clift, B.C., Boykoff, J., ve Bekker, S. (2020). Athletes as community; athletes in community: covid-19, sporting mega-events and athlete health protection. *British Journal of Sports Medicine*, doi:10.1136/bjsports-2020-102433.
- Paksoy, H.M. (2020). COVID-19 pandemisi ile oluşan korku ve davranışlara inancın etkisi üzerine bir araştırma: Türkiye örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 135-155.
- Reznik, A., Gritsenko, V., Konstantinov, V., Khamenka, N., ve Isralowitz, R. (2020). COVID-19 fear in Eastern Europe: Validation of the fear of COVID-19scale. *International Journal of Mental Health and Addiction*, <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00283-3>.
- Sağlık Bakanlığı. (2020). *COVID-19 (Sars-CoV-2 Enfeksiyonu- Bilim Kurulu Çalışması) Genel Bilgiler, Epidemioloji ve Tanı*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü.
- Sakib, N., Mamun, M.A., Bhuiyan, A.K.M.I., Hossain, S., Mamun, F.A., Hosen, I. ve diğerleri. (2020). Psychometric validation of the Bangla fear of COVID-19 scale: Confirmatory factor analysis and Rasch analysis. *International Journal of Mental Health and Addiction*, <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00289>.
- Satici, B., Saricali, M., Satici, S.A., ve Griffiths, M.D. (2020). Intolerance of uncertainty and mental wellbeing: Serial mediation by rumination and fear of COVID-19. *International Journal of Mental Health and Addiction*, <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00305-0>.
- Soraci, P., Ferrari, A., Abbiati, F.A., Del Fante, E., De Pace, R., Urso, A., ve Griffiths, M.D. (2020). Validation and psychometric evaluation of the Italian version of the fear of COVID-19scale. *International Journal of Mental Health and Addiction*, <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00277-1>.